

E-SPOR KULÜBÜ KURULUŞU VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA HUKUKİ BİLGİLENDİRME RAPORU

İşbu hukuki bilgilendirme raporunda, “**e-spor kulübü**” kurulması için yapılması gerekenler ve işlemlerin nasıl yapılacağı, sporcular ile imzalanacak sözleşmeler, kulüplerin organizasyon yapısı ve kulübün tescil işlemleri irdelenecektir.

I. E-SPOR’UN TANIMI;

E-Spor, elektronik bir cihaz vasıtasıyla çevrimiçi veya çevrimdışı ortamda, gerek bireysel gerekse takım halinde katılım gösterilen her türlü aktiviteyi ifade etmektedir. Bir başka deyişle E-Spor, bazı bilgisayar oyunlarının profesyonel liglere katılan profesyonel oyuncular ile oynanması olarak da tanımlanabilir.

II. E-SPOR KULÜBÜNÜN KURULUŞU;

Türkiye’de bir E-Spor kulübü kurmak için öncelikle **Dernekler Yönetmeliği’ne uygun olarak, kulübü kuracak olan bir derneğin kurulması gerekmektedir.**

5253 sayılı Dernekler Yasası’nda ve Dernekler Yönetmeliği’nde, bir derneğin ne şekilde kurulacağı ve dernekte kimlerin bulunabileceği gibi hususlar belirtilmiştir. Buna göre bir derneğin kuruluşunu aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

A. Dernek Tüzüğü’nün İçermesi Gereken Zorunlu Unsurlar;

1. 5253 sayılı Dernekler Yasası’nın *Tanımlar* başlıklı 2.maddesi;

“Madde 2- Bu Kanunun uygulanmasında; a) Dernek: Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarını, ...”

şeklinde düzenlenmiş olup, kanunun lafzından açıkça anlaşılacağı üzere, dernek kurulması için en az 7 (yedi) gerçek veya tüzel kişi gerekmektedir.

2. Yine 5253 sayılı Dernekler Yasası’nın *Dernekler Tüzüğü* başlıklı 4.maddesi;

Madde 4- Her derneğin bir tüzüğü bulunur. Bu tüzükte aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi zorunludur:

- a) Derneğin adı ve merkezi.*
- b) Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için dernekçe sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri ile faaliyet alanı.*
- c) Derneğe üye olma ve üyelikten çıkmanın şart ve şekilleri.*
- d) Genel kurulun toplanma şekli ve zamanı.*
- e) Genel kurulun görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma usul ve şekilleri.*
- f) Yönetim ve denetim kurullarının görev ve yetkileri, ne suretle seçileceği, asıl ve yedek üye sayısı.*
- g) Derneğin şubesinin bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise şubelerin nasıl kurulacağı, görev ve yetkileri ile dernek genel kurulunda nasıl temsil edileceği.*
- h) Üyelerin ödeyecekleri giriş ve yıllık aidat miktarının belirlenme şekli.*

- i) Derneğin borçlanma usulleri.
- j) Derneğin iç denetim şekilleri.
- k) Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği.
- l) Derneğin feshi halinde mal varlığının tasfiye şekli

şeklinde düzenlenmiş olup, derneğin bir tüzüğe sahip olması gerektiği hüküm altına almış ve devamında ise bu tüzüğün içermesi gereken zorunlu hususlar sayılmıştır. Emsal nitelikte bir spor kulübü dernek tüzüğü, işbu raporumuz ekinde **EK-1** olarak yer almaktadır (**EK-1 Örnek Spor Kulübü Dernek Tüzüğü**).

3. Dernekler Kanunu'nun emrettiği hükümler dışında Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerince E-Spor kulübü tescili yapılabilmesi için tüzükte olması istenen bazı özel hususlar da bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla;

- Tüzüğün içeriğinde kulübün renklerinin belirtilmesi
- Tüzüğün faaliyet alanında sportif alanda faaliyet gösterir ibaresinin yer alması

şeklinde olup, Dernekler Yasası'nın 4.maddesinde sayılan gerekliliklere ek olarak bu iki madde de derneğin tüzüğünde yer almalıdır.

B. Dernek Kurulması için Sunulması Gereken Belgeler;

1. Derneğin kurulması için gerekli belgeler aşağıdaki şekildedir:

- ✓ Dernek kurucuları tarafından imzalanmış 2 adet Kuruluş Bildirimi (**EK-2 Örnek Niteliğinde Dernek Kuruluş Bildirimi**),
- ✓ Kurucular tarafından her sayfası imzalanmış 2 adet dernek tüzüğü,
- ✓ Kurucuların nüfus cüzdan fotokopisi,
- ✓ Yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin adı, soyadı, yerleşim yerlerini ve imzalarını belirten liste.

2. Son olarak işbu belgeler, derneğin kurulacağı yerin mülki idare amirliğine (Dernek Büro Amirliği'ne) verilir ve böylece derneğin kuruluş aşaması tamamlanmış olur.

3. Emsal nitelikte Hacettepe Üniversitesi E-Spor Kulübü Topluluğu tüzüğü, işbu raporumuz ekinde **EK-3** olarak yer almaktadır (**EK-3 Örnek Hacettepe E-Spor Kulübü Topluluğu Tüzüğü**).

III. E-SPOR KULÜBÜNÜN TESCİLİNİN YAPILMASI

A. Tescil İçin Gereken Belgeler;

Dernek kurulduktan sonra kulübün tüzükte belirlenen branşta "Spor Kulübü" olarak Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'nce tescil edilmesi gerekmektedir. Tescil için gerekli belgeler;

- a) E-Spor kulübü derneği tüzüğü
- b) Mühürlü ve İmzalı Spor Kulüpleri Tescil Taahhütnamesi (**EK-4**)
- c) CD'ye aktarılmış amblem ve A4 kağıdına basılmış forma fotoğrafı (Tüzükte belirtilen kulüp renkleriyle aynı olmalıdır.)
- d) Kulüp Bilgi Formu (3 nüsha) (**EK-5**)
- e) Mühürlü ve İmzalı Dilekçe

Kulübün renkleri ve ilgileceği spor dalları adına alınan yönetim kurulu kararı örneği (EK-6)

- f) *Kuruluş Bildirgesi*
- g) *E-Spor kulübü tesislerinin tapu fotokopisi/kira kontratı (Tesisle ilişkin gereklilikler devam eden bölümde incelenecektir.)*
- h) *Kulübün merkez ofisine ait tapu fotokopisi/kira kontratı*
- i) *Vergi numarası ve vergi dairesi(Dernekler bağlı buldukları vergi dairesine müracaat ederek vergi kimlik numarası almak zorunda olup merkez ve şubelerin aynı vergi kimlik numarasını kullanmaları gerekmektedir.)*
- j) *Kulübe ait e-mail adresi*
- k) *Noter tasdikli imza sirküsü yetki belgesi*
- l) *Faaliyet Belgesi*

şeklinde olup, sayılan belgelerin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne sunulmasıyla birlikte E-Spor kulübünün tescili aşaması tamamlanmış olacaktır.

B. E-Spor Kulübü Tesislerine İlişkin Gereklilikler;

1. Kulübün tescil aşamasında istenen belgelerden biri de E-Spor kulübünün tesislerine ilişkin tapu fotokopisi veya kira kontratıdır. Bununla birlikte mevzuatta E-Spor tesisine ilişkin bir takım yükümlülükler de öngörülmüştür. İlk olarak 5 Ekim 1999 tarih ve 23847 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan *Özel Beden Eğitimi Ve Spor Tesisleri Yönetmeliği* başlıklı genelgenin 5.maddesi;

Madde 5- Tesis açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, açılış izni alabilmek için tesisin açılacağı ilin gençlik ve spor il başkanlığına dilekçe ile başvururlar. Dilekçelerine gerçek kişiler 6 ncı, tüzel kişiler ise 7 nci maddede belirtilen belgeleri eklerler.

şeklinde olup, spor tesisi açmak için tesisin açılacağı ilin Gençlik ve Spor İl Başkanlığı'na başvurulması gerektiği belirtilmiştir.

2. Yine aynı genelgenin 7.maddesi;

Madde 7- Tüzel kişilerden aşağıdaki belgeler istenir.

- a) *Kuruluşun, tesisin adı ve adresi ile uygulanacak spor dallarını belirtir dilekçe,*
- b) *Tesis sorumlusu veya vekalet edecek olan tesis amirinin açık adresi ve güvenlik soruşturması,*
- c) *Faaliyette bulunulacak her spor dalının antrenör belgesi ve belge sahibi antrenörle yapılan bir yıllık sözleşmenin noterden tasdikli sureti,*
- d) *Tesisin tasdikli 1/100 ölçekli planı,*
- e) *Belediyelerce verilecek işyeri açma izin belgesi, itfaiye raporu, il sağlık müdürlüğü raporu ve il emniyet müdürlüğüne verilecek izin belgesi,*
- f) *Faaliyette bulunulacak spor dalları federasyonlarınca düzenlenecek yeterlilik belgesi,(3. bölümde incelenecektir)*
- g) *Tesis açmak isteyen tüzel kişilerden; şirket ana sözleşmesi, dernek tüzüğü veya vakıf senedinin yayınlandığı gazetenin bir nüshası. (Belgeler en az 4'er nüsha olarak düzenlenir.)*

şeklinde düzenlenmiş olup, tüzel kişilerden tesis başvurusu için istenecek olan belgeler belirtilmiştir.

3. Genelgenin Yeterlilik Belgesi başlıklı 10 maddesi ise;

“Madde 10- Gerçek veya tüzel kişiler, spor tesisi açmak için faaliyette bulunacakları spor dalı veya dalları için ilgili spor dalı federasyonundan yeterlilik belgesi almak zorundadırlar...”

şeklinde düzenlenmiş olup, Türkiye E-Spor Federasyonu’ndan (“TESFED”) alınması gereken **E-Spor Salonu Yeterlilik Belgesine** atıf yapmaktadır. Bu yeterlilik belgesi ise tesisleri, teçhizat sayısı ve seyirci kapasitesi gibi kriterlerle göre 3 (üç) gruba ayrılmıştır. Buna göre İstanbul için;

- *“Makine/Teçhizat sayısı en az 12 adet olmak üzere 20 adet ve daha az olan veya 200 kişiliğe kadar seyirci kapasitesine sahip olan salonları”* III. Sınıfta yer almakta olup yatırılması gereken ödenti **1.000 TL**,
- *Makine/Teçhizat sayısı en az 21 adet olmak üzere 40 adet ve daha az olan veya 201 ile 350 kişiliğe kadar seyirci kapasitesine sahip olan salonları”* II. Sınıfta yer almakta olup yatırılması gereken ödenti **1250 TL**,
- *Makine/Teçhizat sayısı 40 adetten daha fazla olmak veya 351 ve üzeri seyirci kapasitesine sahip olan salonlar”* ise I. Sınıfta yer almakta olup yatırılması gereken ödenti **1500 TL**

şeklinde dir.

4. Bununla birlikte TEFED’in E-Spor Salonu Yeterlilik Belgesi için istediği belgeler;

1. Yeterlilik Belgesi Başvuru Formu (**EK-7**)
2. Tesis sahibi veya vekâlet edecek olan tesis sorumlusunun kimlik fotokopisi, ikametgâh belgesi ve bir adet vesikalık fotoğraf;
3. Yukarıda Belirtilen Sınıflarına Göre Yeterlilik Belgesi ödentisinin Gençlik ve Spor Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü **TR780000100100000350154025** IBAN nolu hesabına yatırıldığına dair banka ödenti belgesi, (Açıklama kısmına **“Özel E-Spor Salonu Yeterlilik Belgesi Ücreti”** yazılmalı.)
4. Çalışmada bulunacak antrenörlere ait antrenörlük belgeleri, (Henüz E-Spor antrenörü bulunmadığından tesislerde 18 yaşını doldurmuş lisanslı çalıştırıcı bulundurulur.)
5. Spor salonunun onaylı 1 / 100 ölçekli planı,
6. Gerçek kişilerin kayıtlı oldukları odadan aldıkları belge
7. Tüzel kişilerin şirket ana sözleşmesi, dernek tüzüğü veya vakıf senedinin yayımlandığı gazetenin bir örneği
8. Belediyelerce verilecek işyeri açma izin belgesi fotokopisi,

şeklinde olup, sayılan belgelerin temini edilmesiyle birlikte TEFED yeterlilik belgesi alınabilecektir.

IV. E-SPOR OYUNCULARI İLE AKDEDİLECEK SÖZLEŞME

A. Sözleşmenin Hukuki Niteliği;

1. E-Spor oyuncuları ile akdedilecek sözleşmenin hukuki niteliğini belirlemek adına öncelikle E-Spor oyuncularının profesyonel sporcu olup olmadığı belirlenmelidir.
2. Profesyonel sporcu, maddi bir kazanç sağlamak amacıyla bir organizasyona bağlı olarak spor yapan kimsedir. Yapılan tanımdan E-Spor oyuncularının profesyonel sporcu olduğu

anlaşılmakta olup, E-Spor kulübü ile E-Spor oyuncusu arasında akdedilecek sözleşmenin hukuki niteliği de 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu çerçevesinde "**hizmet sözleşmesi**"dir.

3. Bununla birlikte, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4. maddesinin (g) bendi;

Madde 4 -Aşağıda belirtilen işlerde ve iş ilişkilerinde bu Kanun hükümleri uygulanmaz;

(...)

g) Sporcular hakkında (...)

şeklinde olup, sporcuların iş ilişkilerinden kaynaklanan sözleşmelerin işbu kanundan istisna tutulduğu hükmünün yer aldığı görülmektedir. Bu sebeple **E-Spor oyuncuları ve E-Spor kulüpleri arasında akdedilecek sözleşmelerde özellikle hizmet sözleşmesi hükümleri olmak üzere TBK hükümlerinin uygulanacağı** göz önünde bulundurulmalıdır.

B. Sözleşmenin Unsurları;

E-Spor oyuncuları ile akdedilecek sözleşmenin unsurları aşağıdaki şekildedir:

a. Ücretler

- 1.** E-Spor sözleşmelerine bakıldığında ücretlere ilişkin düzenlemelerin "*temel garanti ücret*", "*performans bonusları*" ve turnuvalardan elde edilen gelirlerden dağıtılan "*turnuva bonusları*" başlıkları altında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu başlıkların oyuncu ve kulüp arasında akdedilecek sözleşmede açık bir biçimde düzenlenmesi, daha sonra ihtilaf yaşanmaması adına katkı sağlayacaktır.
- 2.** E-Spor oyuncuları yukarıda belirtildiği üzere profesyonel sporcular olup, bu işi maddi kazanç sağlamak amacıyla yaptıklarından, öncelikle temel garanti ücretleri belirlenmelidir. Bu doğrultuda sporcunun temel garanti ücret miktarı ile birlikte ücret ödeme dönemleri, ödemenin şekli ve zamanı, ödemenin gerçekleştirileceği para birimi, ödeme yapılacak banka hesabı ve ödeme şartları da sözleşmelerinde net bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir.
- 3.** Performans bonuslarının ve turnuva bonuslarının ise daha sonra ne şekilde ortaya çıkacağı, sözleşmenin kurulma aşamasında öngörülemediğinden sözleşme hükümleri ile söz konusu başlıkların sınırları net bir biçimde belirlenmelidir. Bu doğrultuda, hangi tip bonusların seçildiği, hangi ölçüdeki performansın ne oranda bir ücret ile ödüllendirileceği veya tipik olarak; lig atlamaya, liglerde elde edilen sıralamalara veya turnuvalarda tur atlama/şampiyon olma/finale kalma gibi aşamalara ilişkin yapılacak ödemeler sözleşme ile hüküm altına alınmalıdır.

b. Çalışma Saatleri

E-Sporun diğer çalışma alanlarına oranla daha hareketli olması sebebiyle sporcunun çalışma saatleri de daha esnek olabilecektir. Yukarıda belirtildiği gibi E-Sporcu ve kulüp arasında imzalanan sözleşme, her ne kadar İş Kanunu'na tabi olmasa da, sözleşmede belirlenecek çalışma saatlerinin insani şartlara ve insan haklarına uygun olarak belirlenmesi gerekmektedir.

c. Yan Yükümlülükler

E-Spor oyuncusunun akdedilen sözleşme uyarınca asli edimi kulüp adına sportif faaliyetlerde bulunmak olmakla birlikte sözleşme ile oyuncuya, kulübün tanınırlığının arttırılması amacıyla bir takım yan yükümlülükler de getirilebilir. Yan yükümlülüklere örnek olarak oyuncunun sosyal medya hesaplarından kulübün tanıtımına yönelik paylaşımlar yapması veya belirli bir medya organına belirli bir konuda röportaj vermesi verilebilir.

d. Sponsorluk Anlaşmaları

E-Spor kulübünün sponsorluk anlaşması olabileceği gibi oyuncuların da aynı şekilde çeşitli sponsorluk anlaşmaları olabilmektedir. Bu bakımdan sözleşmenin kurulması aşamasında daha sonra bir ihtilaf ortaya çıkmaması adına oyuncunun sponsorluktan doğan yükümlülüklerinin ve sınırlarının belirlenmesi gerekmektedir.

e. Fikri Mülkiyet Hakları

E-Spor oyuncularının kullandığı oyun adları kendilerine mal olmuş ifade veya içerikler bunların sosyal medya hesaplarında yayınlanması gibi konular fikri mülkiyet başlığı altında değerlendirilmektedir. Oyuncu ile bahsedilen konularda uyumlu bir biçimde faaliyet gösterebilmek adına oyuncunun sahip olduğu fikri mülkiyet haklarının kullanımı bakımından takıma verdiği lisansların veya izinlerin sınırlarının ne olduğu veya sürelerinin ne kadar olduğu, sözleşme kapsamında ücret hükmünde yer alan düzenlemenin içinde sayılıp sayılmayacağı ve bu tür hakların kullanımı için ayrı bir ücretlendirme yapılıp yapılmayacağı gibi kritik noktaların sözleşme ile açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

f. İmaj Hakları

Oyuncunun sahip olduğu imaj hakları veya oyun adından ("*personal gamer tag*") faydalanılması suretiyle yapılacak ürün satışlarına dair tüm detayların da sözleşmeler ile ayrıca belirlenmesi, oyuncu ve takım ilişkisi bakımından önem arz etmektedir.

g. Liglerce Getirilen Yükümlülükler

- 1.** Liglerin sahipleri olan şirketlerin lig ve turnuva kurallarını belirlemede tek yetkili oldukları dikkate alındığında bu şirketlerin E-Spor takımlarına getirecekleri yükümlülüklerin E-Spor oyuncuları üzerindeki etkisinin belirlenmesi de büyük önem arz etmektedir.
- 2.** Örnek vermek gerekirse, Amerika Birleşik Devletleri'nde 2014 yılında "*League of Legends Şampiyonluk Serisi*" olarak bilinen ligde *Riot Games Limited* isimli oyun sahibi şirketin takımlarla olan sözleşmesi kapsamında dijital platformlarda başka oyunlara ilişkin yayın yapılmasını yasaklayan hükmünün takımlar tarafından yerine getirilmesi noktasında, takımlar ve oyuncular arasında pek çok uyuşmazlık vuku bulmuştur. Bu minvalde, takım ve oyuncu arasındaki sözleşme oluşturulurken bu iki taraf arasındaki ilişkiye dışarıdan etki edebilecek her türlü etkenin de dikkate alınması ve takımın katılacağı turnuvalar, ligler ve her türlü organizasyona ilişkin kurallar ile

takımların bu organizasyonların düzenleyicisi olan şirketlerle olan sözleşmelerin de taraflar arasındaki sözleşmeye entegre edilmesi gerekmektedir.

h. Oyuncuların Zorunlu Eğitim Süreçleri

E-Spor'un yapısı gereği oyuncuların birçoğu zorunlu eğitim alması gereken dönemde olabilmektedir. Bu doğrultuda, sözleşmede çalışma saatleri vb. konuların düzenlenmesi sırasında oyuncunun zorunlu eğitim sürecinin dikkate alınması gerekmektedir.

i. Sözleşmeye Aykırılık Durumunda Uygulanacak Yaptırım ve Feshe İlişkin Düzenleme

Son olarak, sözleşme ile sayılan hususları düzenlemek yeterli olmayacak olup, hükümlere riayet edilmemesi halinde uygulanacak olan yaptırım da sözleşme ile kayıt altına alınmalıdır. Bununla birlikte, her spor dalında olduğu gibi E-Spor'da da oyuncuların başka bir takıma transfer olmaları sebebiyle sözleşmeye eklenecek fesih hükümleri önem arz etmektedir. Sözleşme ile oyuncunun ya da kulübün sözleşmeyi hangi şartlar altında feshedebileceği ve sözleşme fesih bedeli kararlaştırılması gereken unsurlardandır.

V. SONUÇ

E-Spor kulüpleri, diğer spor kulüplerin tabi olduğu mevzuata tabi olup kuruluşu için **öncelikle bir dernek kurulması** gerekmektedir. Daha sonra E-Spor kulübünün tescilinin gerçekleştirilebilmesi için, kurulan derneğin tüzüğü mevzuatta belirtilen birtakım hususları ihtiva etmelidir. Derneğin kuruluşu tamamlandıktan sonra **kulübün tescili için Gençlik Hizmetleri ve Spor Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılması** gerekmekte olup, bu aşamada sunulması gereken çeşitli belgeler bulunmaktadır. Bunların tamamlanması ile birlikte E-Spor kulübünün kuruluş aşaması da tamamlanmış olacaktır.

İLHAMİ UTKU ÖZKAN

HAZİRAN 2020, İSTANBUL